

Fővárosi Ítéltábla a dr. Göcs Éva ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek, az **alperesi képviselő neve (cím)** által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2017. november 28. napján meghozott 27.P.20.681/2017/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő Fővárosi Ítéltábla

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 360.000 (Háromszázhatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

n d o k o l á s

N.Z. 2015. május 23-án 7 óra 32 perckor ... típusú tehergépkocsival 50 km/h sebességgel közlekedett, amikor a **b.-i K.** úton található gyalogos-átkelőhely előtt a kerekesszékkal közlekedő felperes nevesértettet elütötte. A baleset következtében felperes nevesértett nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett el. A fenti cselekmény folytán elrendelt nyomozás során a felperes 2015. július 17-én kelt beadványában polgári jogi igényt terjesztett elő, amelynek összegét 4.500.000 forintban jelölte meg. Kérte az ügy közvetítői eljárásra utalását. 2015. november 30-án a felperes jogi képviselője a nyomozás iratait megtekintette majd úgy nyilatkozott, hogy a nyomozás kiegészítésével, folytatásával kapcsolatban indítványa, észrevétele nincs.

... Ügyészség .../2015/5. számú határozatában a közvetítői eljárásra utalásra irányuló kérelmet elutasította, majd 2016. július 12-én közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt vádat emelt **N.Z.-vel** szemben 1 rendbeli a Btk. 235. § (1) bekezdésébe ütköző közúti baleset gondatlan okozása miatt. Indítványozta, hogy a bíróság a Be. 544. § szerinti eljárás alapján tárgyalás mellőzésével a vádlottal szemben pénzbüntetést szabjon ki, és tiltsa el a közúti járművezetéstől. A vádirat a bejelentett polgári jogi igényt nem tartalmazta.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság az ügyészség indítványának megfelelően 4.Bpk.12.343/2016/4. szám alatt 2016. augusztus 17. napján tárgyalás mellőzésével hozott végzésében **N.Z.** vádlottal szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt 200 napi tétel pénzbüntetést és egy év

közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki, az egy napi tétel összegét 1.000 forintban állapította meg. Alperes a végzésben a bejelentett polgári jogi igényről nem döntött, a végzést a sértettnek nem kézbesítette. 2017. május 11. napján felperesi jogi képviselő érdeklődött a bíróságon a polgári jogi igény mikénti elbírálásáról. Alperes tájékoztatta, hogy a polgári jogi igény elbírálását mellőzte, mivel a felperes beadványában arra hivatkozott, hogy a sértett kárának megtérítésére polgári peres eljárást kíván kezdeményezni. Egyúttal megküldte részére a 4. sorszámú végzést.

A felperes keresetében az alperest 4.500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni.

Arra hivatkozott, hogy a nyomozás során polgári jogi igényt terjesztett elő és a kárátösszegszerűen megjelölte. Sérelmezte, hogy értesítést nem kapott a vádemelésről, a tárgyalás kitűzéséről sem. 2017. május 8-án irattanulmányozáson vett részt, ennek során azt tapasztalta, hogy az eljárás jogerősen befejeződött. A tárgyalás mellőzésével hozott határozatot a bíróság nem kézbesítette a felperes részére. A polgári jogi igényről érdemben nem határozott, egyéb törvényes útra nem utasította, fellebbezési jogot a felperes számára nem biztosított, sértetti jogait nem gyakorolhatta, a polgári jogi igényét nem érvényesíthette. Közel két éve azért nem tudott hazautazni **R.-be**, mert azt a tájékoztatást kapta, hogy sor fog kerülni a kihallgatására bírósági eljárásban is. A korábbi indítványát a ... Ügyészség azzal utasította el, hogy az ügyben mindenképpen szükséges a bírósági eljárás lefolytatása.

Az alperes a Be. 51. § (2) bekezdés b), c) és d) pontjában írt jogokat nem biztosította felperes számára, megsértette továbbá a Be. 262. § (1) bekezdésének rendelkezéseit is azzal, hogy ügydöntő határozatát nem közölte a felperessel, fellebbezési jogot sem biztosított. Arról pedig, hogy polgári jogi igényét egyéb törvényes úton kellene érvényesítenie, a mai napig nem kapott tájékoztatást, így polgári pert sem tudott indítani. Amennyiben az alperes a részére megküldött iratokat áttanulmányozta volna, valamint a Be. 263. § (4) bekezdésében, 268. §-ában, 272. § (2) bekezdés b) pontjában és (3) bekezdésében, valamint a 273. § (5) bekezdésében írt kötelezettségét betartotta volna, úgy azt is felismerte volna, hogy a felperes a legutolsó kihallgatása alkalmával is fájdalmaira panaszkodott, ezáltal vizsgálnia kellett volna a maradandó fogyatékoságát, ami eltérő jogi minősítést, és magasabb büntetési tételt eredményezett volna. Kötelező lett volna előkészítő ülést is tartani a bíróságnak, különös figyelemmel arra, hogy a tárgyalás mellőzése csak egy lehetőség. Az erre irányuló ügyészi indítvány nem köti az eljáró bíróságot, így az alperes dönthetett volna a tárgyalás tartása mellett is. Perújításra nincs joga, azt csak az ügyész teheti meg, így sem rendes, sem rendkívüli jogorvoslati lehetősége nincs, ezért a bírói jogkörben okozott kár jogalapja, annak feltételei fennállnak. Amennyiben a felperes részére a vádirat kézbesítésre kerül, illetve amennyiben tájékoztatást kapott volna arról, hogy a tárgyalás mellőzésével határozat született, akkor lehetősége lett volna indítványt tenni a szakvélemény kiegészítésére, tárgyalás tartását kérhette volna. Amennyiben pedig tárgyalás tartásra került volna sor, fellebbezési jogot biztosít a jogszabály a polgári jogi igényre tekintettel, továbbá indítványtételi, észrevételezési joga lett volna, illetve a meghallgatása is megtörtént volna. Ha indítványokat tehetett volna a szakvélemény kiegészítésére, akkor tisztázható lett volna az a körülmény, hogy felperesnek maradandó fogyatékosága keletkezett, megállapítása esetén a jogi minősítés is változott volna, illetve nem lett volna szükség arra, hogy a polgári perben a vádlottal szemben külön bizonyítani kelljen a maradandó fogyatékoság fennállását.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy 2015. november 30-án a nyomozó hatóság iratismertetést tartott a felperesi képviselő részére, akit arról tájékoztattott, hogy az iratokat a vádemelési javaslattal küldik meg a ... Ügyészség részére. Az ügyészség vádiratában arra nem tett indítványt, hogy a bíróság a felperes polgári jogi igényét bírálja el. A felperes által tényalapként

megjelölt körülmény nem szolgálhat kártérítés alapjául. A nyomozás során előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra kellett volna utasítani, figyelemmel arra, hogy a büntetőeljárásban csak anyagi kárt lehet érvényesíteni. Ezt pedig a teljes kárigényen belül a felperes összezszerűen nem jelölte meg. A felperes mint magánfél csak a polgári jogi igény érdemi elbírálása esetén kérhette volna a tárgyalás tartását, ahol a bíróságnak csak arra van lehetősége, hogy a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezze és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítsa. Egyebekben a polgári jogi igényt a Be. 335. § (2) bekezdése alapján akkor kötelező érdemben elbírálni, ha a bíróság az ügydöntő határozatban megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár összegét. Azonban közúti baleset gondatlan okozása törvényi tényállásának nem eleme a kár, így értelemszerűen az okozott kár összegének megállapítása szóba sem kerülhetett. A jogi képviselővel eljáró felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy tárgyalás tartására nem kerül sor, mert a tárgyalás mellőzésével folytatott eljárás feltételei fennálltak. A felperest abból sem érthette kár, hogy nem utazott haza **R.-be**, mivel tárgyalás mellőzése esetén a tanú meghallgatására nem kerül sor. Felperes legkésőbb 2017. május 8. napja óta tisztában van azzal, hogy a bíróság a polgári jogi igényt a büntetőeljárásban nem bírálta el. Alaptalanul sérelmezi ezért a felperes azt, hogy alperes nem tájékoztatta igényének polgári úton történő érvényesítéséről. A bíróság a tárgyalás mellőzésével lefolytatott eljárás során nem követett el mulasztást az igazságügyi szakvélemény értékelése körében sem, hiszen az orvosszakértői vélemény egyértelműen kijelentette, a felperesnél súlyos egészségromlás, vagy maradandó fogyatékosság kialakulása nem várható. A felperesnek a büntetőeljárás során eljáró jogi képviselője 2015. november 30-án iratismertetésen megismerte a nyomozati iratokat, azonban nem indítványozta a szakértői vélemény kiegészítését. További érvelése szerint felperesnél nem merült fel kár, az alperes károkozó magatartást nem tanúsított, így az okozati összefüggés fogalmilag kizárt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 270.000 forint le nem rótt eljárási illetéket. A felmerült költségekről akként rendelkezett, hogy azokat a peres felek maguk viselik.

A keresetet a Be. 263. § (1) bekezdés, 548. § (1) és (3) bekezdése felhívásával bírálta el. Rámutatott, hogy a Be. 262. § (1) bekezdése, valamint az 547. § (1) bekezdés c) pontja alapján a tárgyalás mellőzéses eljárás során hozott végzést a vádirattal együtt a felperesnek is kézbesíteni, továbbá ebben a végzésben a felperes által előterjesztett polgári jogi igényről is dönteni kellett volna. Azonban ezek elmulasztásával összefüggésben a felperest kár nem érte. A nyomozati eljárás során bejelentett 4.500.000 forintos polgári jogi igényben előadottak bűncselekménnyel összefüggésben a sértettet ért kár, a várható további kezelési költségek, valamint az ápolással felmerülő kiadások mind olyan igények, amelyek igazolása, alátámasztása terjedelmes bizonyítást igényel, ennek lefolytatása nem kötelező a büntetőeljárás során. Amennyiben döntött volna a polgári jogi igényről, alperes azt egyéb törvényes útra utasította volna. Ebben az esetben felperes kizárólag a polgári jogi igénnyel kapcsolatban kérhette volna a tárgyalás tartását, a Be. 548. § (3) bekezdése alapján a szakvélemény kiegészítésére, új szakértő kirendelésére ebben a szakaszban már indítványt nem tehetett volna. Amennyiben tárgyalás tartását kizárólag a magánfél kérte, a fő kérdés tekintetében a határozat végrehajtható, a részjogerőre tekintettel a bíróság a tárgyaláson csak a járulékos kérdésekben dönt. Az előterjesztett polgári jogi igény egyéb úton történő érvényesítésétől a felperes továbbra sincs elzárva, az igényérvényesítést a tárgyalás mellőzésével meghozott fenti végzés nem korlátozza.

Az elsőfokú ítélet szerint nem sérült a felperes indítványtételi, észrevételezési joga sem. A felperes jogi képviselője a nyomozás iratait, így a szakértői véleményt is megtekinthette, a szakvélemény ismeretében nyilatkozott úgy, hogy észrevételt, bizonyítási indítványokat nem kíván tenni. A bírósági eljárás során pedig már nincs lehetősége a felperesnek bizonyítási indítványok, észrevételek

előterjesztésére. A végzés kézbesítése esetén tárgyalás tartására irányuló felperesi kérelem esetén sem lett volna arra mód, hogy a szakvélemény kiegészítésre kerüljön, vagy új szakvélemény kerüljön beszerzésre.

Nem tartotta megalapozottnak a felperes azon hivatkozását sem, hogy **R.-be** utazását a bírósági eljárásban tanúként történő meghallgatása miatt nem tudta megvalósítani. Az ügyészség ugyanis azt a tájékoztatást adta a felperes részére, hogy bírósági eljárás lefolytatása szükséges, nem pedig azt, hogy a felperes meghallgatása. Ha a felperes két évig nem utazott haza **R.-be**, ez az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem áll összefüggésben az alperes eljárásával.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alperes jogellenes mulasztása a kártérítési igény alapjául nem szolgál, így a keresetet elutasította. A le nem rótt eljárási illeték megfizetésére a pereszes felperest kötelezte. Mivel az alperes kizárólag útiköltség iránti igényt terjesztett elő a tárgyaláson való megjelenés esetére a bíróság úgy rendelkezett, hogy a felmerült költségeket a peres felek maguk viselik.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság törvénysértő ítéletét változtassa meg, a felperes keresetének adjon helyt. Másodlagosan kérte, hogy az ítéltábla, amennyiben a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű megismétlése vagy kiegészítése szükséges, úgy a 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróságot utasítsa a per újabb tárgyalására, újabb határozat hozatalára. Kérte, hogy az alperest az ítéltábla első- és másodfokú perköltségben marasztalja.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által előadottakat teljes mértékben valónak fogadta el olyan esetben is, amikor bizonyítékot sem tudott felmutatni tényállításaira. A felperes által előadottakat az okirati bizonyítékok ellenére is figyelmen kívül hagyta. Az elsőfokú ítéletben nem adott számot arról, hogy egyes bizonyítékokat miért vetett el, vagy értékelésüket miért mellőzte.

Megítélése szerint téves az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a büntetőbíróság egyébként is egyéb törvényes útra utasította volna a felperes polgári jogi igényének elbírálását. Ennek tényét nem a jelen ügyben eljáró bíróságnak, hanem az alperesnek kellett volna a büntetőeljárás során megállapítani. Ilyen megállapítást az alperes nem tett, a büntetőeljárás során erre alperes sem az ügyet tárgyalás mellőzésével lezáró végzésben, sem a 2017. július 15. napján kelt tájékoztatásban nem hivatkozott. Alperes a 2017. június 15. napján 4.B.12.343/2016/14. számon a felperest arról tájékoztatta, hogy a polgári jogi igény elbírálását azért mellőzte, mert beadványa szerint kárának megtérítésére polgári peres eljárást kíván kezdeményezni. Ez azonban ellentétes a büntetőügy irataival. Alperes tehát nem azért mellőzte a polgári jogi igény elbírálását, mert az jelentősen hátráltatta volna a büntetőügy befejezését. Az elsőfokú bíróság prejudikált, mert nem tehető megállapítás arról, hogy mi lett volna alperes más eljárásban meghozott döntése.

További érvelése szerint alperesnek a Be. 268. § (1) bekezdése alapján az ügyészséget fel kellett volna hívnia a vádirat hiányosságainak pótlására, amely kötelezettségét jogellenesen és felróhatóan szegte meg. A felperest nyilatkoztatni kellett volna, hogy a polgári jogi igényét a büntetőeljárásban érvényesíti-e. Jogellenes és felróható alperes azon magatartása, miszerint tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Azt a tényt, hogy a bűncselekmény a vádtól eltérően minősülhet, szintén hivatalból kellett volna észlelnie sértetti indítványtól függetlenül, szükség esetén előkészítő ülést kellett volna tartani. A felperes a legutolsó kihallgatása alkalmával is fájdalmaira panaszkodott, ezáltal pedig vizsgálnia kellett volna a maradandó fogyatékoság lehetőségét, ami eltérő jogi minősítést, és magasabb büntetési tételt eredményezett volna. Ezen felróható magatartásaival összefüggésben kárt okozott a felperesnek, mert olyan ügyben állapított meg bűnösséget, amely ügyben a jogi minősítés nem volt tisztázható. A felperes kára abban testesül meg,

hogyan a sértetti jogait nem gyakorolhatta.

A keresetlevél benyújtásához fűződő joghatások sem álltak be, mert az alperes nem utasította a felperes igényét egyéb törvényes útra.

A Be. 268. § (1) bekezdésének alkalmazása esetén alperes megkereshette volna az ügyészséget a vádirat hiányosságainak pótlása érdekében, amennyiben a polgári jogi igény elbírálására történő ügyészi indítvány megtételét hiányolta volna. Amennyiben a vádirat kézbesítésére vonatkozó kötelezettség igényének alperes eleget tett volna és a Be. 272. § rendelkezését betartotta volna, úgy kötelező lett volna előkészítő ülést is tartani, különös figyelemmel arra, hogy a tárgyalás mellőzése csak egy lehetőség, az erre irányuló ügyészi indítvány nem köti az eljáró bíróságot, így alperes dönthetett volna a tárgyalás tartása mellett is. Alperesnek a polgári jogi igény tekintetében abban az esetben is állást kellett volna foglalnia, amennyiben a vádirat erre vonatkozó indítványt nem tartalmaz. Alperes ezen kívül nem vizsgálta meg, hogy a tárgyalás mellőzésével történő döntéshozatal törvényi feltételei fennállnak-e. Alperes azzal, hogy a jogszabályi kötelezettségét megszegte, felperes számára sem a sértetti, sem a magánfél jogainak gyakorlását nem biztosította, észrevételezési, indítványtételi jogával nem élhetett, polgári jogi igénye elbírátlanul maradt.

Felperes fellebbezése szerint nem vagyoni kára azáltal merült fel, hogy sértetti jogait nem tudta gyakorolni, ennek pedig nincs és nem is lehet tételes összege. Az, hogy a felperes az alapperi terhelten szemben indít-e kártérítést vagy sem, nem változtat azon a tényen, hogy az alperes jogellenes, felróható magatartásával súlyos kötelezettségszegést követett el. A sértetti jogok gyakorlásának megvonásából eredő kárt a felperes a terhelten szemben nem érvényesítheti, ezt a kárt az alperes okozta. A Ptk. 6:531. § az általános kártérítést szabályozza. Hivatkozott a bírósági gyakorlatban kialakult eseti döntésre, az ÍH2017. 97. határozatra.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és érdemben helyes ítéletet hozott. A felperes a fellebbezésben nem adta elő, hogy az elsőfokú határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Abban érdemi fellebbezésre okot adó tényre, körülményre nem hivatkozott, csupán az elsőfokú eljárásban előadott okfejtését ismételte.

Érvelése szerint a felperes által megjelölt körülmény nem szolgálhat kártérítés alapjául, mivel a felperes által a nyomozás során előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését mindenképpen egyéb törvényes útra kellett volna utasítani, a büntetőeljárásban csak anyagi kárt lehet érvényesíteni. A felperes a Be. 548. §-ának (1) bekezdése és (3) bekezdése alapján csak a polgári jogi igény érdemi elbírálása esetén kérhette volna a tárgyalás tartását, ahol a bíróságnak csak arra van lehetősége, hogy a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezze, és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítsa. Megállapítható, hogy amennyiben a bíróság a tárgyalás mellőzésével hozott végzésében rendelkezik a polgári jogi igényről, akkor is azt egyéb törvényes útra utasította volna, egyebekben a polgári jogi igényt a Be. 335. §-ának (2) bekezdése alapján akkor kötelező érdemben elbírálni, ha a bíróság az ügydöntő határozatban megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár összegét. A jelen esetben a közúti baleset gondatlan okozása törvényi tényállásának nem eleme a kár, így értelemszerűen az okozott kár összegének megállapítása szóba sem kerülhet.

A Ptk. 6:549. § (1) bekezdése alapján a bírói jogkörben okozott károk megtérítése iránti perben a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a kártérítés általános és speciális törvényi feltételei együttesen

fennállnak-e. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes az eljárás során nem bizonyította, hogy az alperes eljárása során kárt okozott. A felperest esetlegesen ért kár és az alperesi magatartás között okozati összefüggés nem állapítható meg. Felperes nem igazolta az eljárás során, hogy a keresetlevélben szereplő kárelemeket milyen okozatosság alapján kívánja az alperessel szemben nem vagyoni kárként érvényesíteni, attól a felperes a károkozóval szemben továbbra sincs elzárva. A következőes bírósági gyakorlat szerint a felelősség megállapításához olyan károkozó magatartás szükséges, amely nyilvánvalóan és kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedést, illetőleg a tények kirívóan okszerűtlen értékelését valósítja meg. A jogalkalmazó szervek kártérítési felelősségének megállapítására nem kerülhet sor, ha a bíróság mérlegelési jogkörében eljárva hoz döntést. Jelen esetben fel sem merül jogértelmezési hiba, hanem kizárólag a felperesnek az alapügyben tett eltérő nyilatkozatainak értelmezése vezetett ahhoz, hogy a felperes polgári jogi igénye az alapügyben nem került elbírálásra. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy a jogerős döntések a kártérítési per bíróságát is kötik, azok csupán amiatt, hogy velük a fél nem ért egyet, nem bírálhatók felül. Azokban az esetekben, amikor a fél a bírósággal szembeni igényét a saját ügyében korábban hozott jogerős határozat sérelmezett tartalmára alapítja, a kártérítési per bírósága nem állapíthatja meg a döntés jogellenességét. Mindezekre tekintettel felperes fellebbezését teljes mértékben megalapozatlannak tartotta, az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset elbírálásához szükséges mértékben feltárta, a Fővárosi Ítélet tábla végső soron érdemi döntésével is egyetértett, az alábbi eltérő indokok mellett.

A 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) 2:52. § (1) bekezdése szerint, akit személyhez fűződő jogában sértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A sérelemdíj intézménye tehát minden esetben a személyhez fűződő jogok megsértésének vagyoni elégtétellel való közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetés. A kártérítési felelősség szabályainak alkalmazása csak abban az esetben merülhet fel, ha a felperes személyiségi jogának sérelme megvalósult. Megvalósult személyiségi jogi sérelem esetén a sérelemdíj fizetésre kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályai alkalmazandók. Mindenekelőtt ezért abban kellett állást foglalni, hogy a felperes által állított személyiségi jogi sérelem megvalósult-e, a kárfelelősségi forma szerinti szabályok alkalmazása csak ezt követően, és ennek függvényében szükséges. A felperes kötelessége volt a perben annak megjelölése, hogy a sérelemdíj iránti követelését mely személyiségi jogának sérelmére alapítja. A felperes a kompenzálásra szoruló nem vagyoni hátrányt abban jelölte meg, hogy a sértetti jogainak gyakorlásától alperes jogellenesen megfosztotta, eljárási jogait a felperes alperes mulasztása miatt nem tudta gyakorolni.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket megindokolni. A (2) bekezdés szerint mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény vagy mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesítse és abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 2:43. § a)-g) pontja a nevesített személyiségi jogok nem teljes körű felsorolását tartalmazza.

A Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint a bírósághoz fordulás joga, hasonlóan a tisztességes eljáráshoz fűződő és más eljárási alapjogokhoz nem tekinthető egyben személyiségi jognak is, mivel az ezzel védendő érték nem közvetlenül az ember személyiségéből fakad. Ez a jog elsődlegesen az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósítását, ezek érvényesülését szolgálja. A polgári jog által garantált védelem előfeltétele azonban az, hogy a védendő érték a személyiséghez kapcsolódjon. A személyiségi jogok védelmének lényege a személy autonómiájának, a személyiség szabad kibontakoztatásának biztosítása. A védelem elismerésének elsődleges követelménye, hogy a védendő érték a személyiség megnyilvánulásaként legyen meghatározható. A bírósághoz forduláshoz való jog azért nem fogadható el személyiségi jogként, mert a védendő érték nem a személyiség kibontakoztatásában rejlik, hanem egyéb, az állami, a szervezetek és az egyén viszonyában meghatározható értékek megóvását, érvényesülését szolgálja. Ez nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a hatósági eljárás során a jogellenes magatartásokkal összefüggően elszenvedett sérelmek nem nyerhetnek orvoslást, de erre nem önmagában az alapelv megsértése, az eljárási jogok gyakorlásától történő esetleges jogellenes megfosztás teremt lehetőséget, hanem a jogsértéssel okozott egyéb személyiségi jogi sérelem útján van erre jogi lehetőség. Mivel a felperes keresetét kizárólag olyan alapjogi sérelemre alapította, amely személyiségi jogi sérelmeként nem fogadható el, a Ptk. 2:52. §-ban foglalt jogkövetkezmény alkalmazása kizárt.

Nem támasztja alá a felperes fellebbezési érvelését az ÍH2017. 97. számon közzétett eseti döntés és annak jogi indokolása sem. A Győri Ítélőtábla Pf.III.20.134/2017/4/I. számú döntésében lényegében az úgynevezett árnyékper problematikája körében foglalt állást. Rámutatott, hogy a kártérítési per bírósága főszabály szerint érdemben nem vizsgálhatja azt a kérdést, hogy az igényérvényesítést megghiúsító mulasztás hiányában a bíróság miként döntött volna. A döntés alapjául szolgáló tényállás azonban azért képez kivételt, mert a marasztalás jogalapja mérlegelést nem igénylő jogszabályon és nem feltételezésen alapult, kétség sem fűrt hozzá, hogy a per felperese igényét eredménnyel érvényesítette volna, a Ptk. 6:531. § alkalmazására ebben az esetben látott jogi lehetőséget. Jelen perben azonban egyrészt arra nem vonható le következtetés, hogy a felperes polgári jogi igény iránti követelésének anyagi és eljárásjogi feltételei maradéktalanul fennálltak, ekként arra sem, hogy alperes nyilvánvaló jogsértésének hiányában a felperes a büntetőeljárás során mindenképpen kártérítésben részesült volna. Mindemellett a Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint az említett eseti döntésben a bíróság végső soron nem az eljárási alapjog sérelmét, hanem a személyes szabadság elvonásával összefüggő immateriális hátrányt kompenzálta. Ezt támasztja alá annak ténye, hogy az általános kártérítés összegének megállapítása során a kártalanítás meghatározásához szükséges és releváns körülményeket mérlegelte.

A fenti, eltérő indokok alapján a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta, a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte. Alperes a másodfokú eljárás során a tárgyaláson nem jelent meg, egyéb költség iránti igénye nem volt, ezért a Fővárosi Ítélőtábla a perköltség tárgyában a határozathozatalt a Pp. 78. § (2) bekezdés alapján mellőzte.

, 2018. március 27.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró